

DIPLOMNÍ PRÁCE
LETNÍ SEMESTR 2024**Bc. Tereza Pružincová**
OBJEKT KATOLICKÉHO KOSTELA
PRAHA 14 - ČERNÝ MOST

VEDOUcí DIPLOMNÍ PRÁCE

Ing. arch. Jan Sedlák

Asistent ing. arch. Ivan Hnízdil

Návrh sakrální stavby je pro architekta vždy volbou velmi odvážnou a ambiciózní a trvale legitimní. Je průběžným kamenem jeho kreativity i schopnosti porozumět výjimečnému obsahu a účelu výjimečné stavby, limitně se pokusit dotknout nejvyšších ambic architektury.

Le Corbusier tázán, zda je schopen a ochoten se ujmout návrhu na kapli Notre Dame Du Haut v Ronchamps prý odpověděl, že sice není věřící, dodal však „je suis disponible...“

V tomto posouzení není primárním cílem bezesbýtku hodnotit naplnění duchovních a liturgických požadavků, snaží se však k nim v mezích vlastních možností implicitně přihlížet.

Úspěšné provedení úkolu vyžaduje, zde snad více nežli jinde, velké pochopení a úsilí, silnou vnitřní angažovanost nebo alespoň onu zmíněnou „disponibilitu“ k danému tématu tak, aby se v dnešním „abstraktním“ jazyce architektury opustivším tisícileté tradiční postupy projevila oprávněně očekávána duchovní, symbolická i obecně identifikační role stavby.

U předloženého návrhu jsem tyto přístupy měl možnost během zpracování spatřit a nalézám je v míře dnes možné a pro daný úkol dostatečné. A to i ve výsledku i když úkol to byl vskutku nesnadný.

ZADÁNÍ

Úkolem diplomní práce je návrh sakrální stavby, katolického kostela v prostředí sídliště Černý most v Praze 14.

Řešeným územím je pozemek v přirozeném centru sídliště, platným územním určený pro občanskou vybavenost a zároveň již dnes do jisté míry předurčený pro duchovní funkci (při pražské návštěvě papeže Jana Pavla II. byl posvěcen základní kámen, jenž je dosud uložen v kostele dnes příslušné farnosti v Kyjích).

Jedná se tedy o svým způsobem reálné zadání, které „jen“ dosud nemá konkrétní časový plán ani stavební vyjádření.

Předpokládáno je zasvěcení kostela Sv. Janu Křtiteli.

Program, resp. kapacita byla stanovena na základě rešerše diplomantky, která práci předcházela a je součástí analýz.

Pozn.: Zadáním bylo původně uvažováno také pastorační centrum, ale v průběhu zpracování bylo společně rozhodnuto tento program spíše minimalisovat ve prospěch maximálního vyznění vlastní stavby kostela.

MÍSTO A JEHO KONTEXT

Řešené území je v platném územním plánu vedeno jako plocha parková s možností umístění některých staveb občanské vybavenosti (mj. modliteben, resp. stavby sakrální povahy). Rozloha (cca 1 ha), orientace, vymezení v rámci místní situace a terénní utváření jsou pro daný program téměř ideální, možno říci až archetypální. Jedná se o malý ostroh vrcholící východním směrem, vymezený veřejnou komunikací. Okolní panelová zástavba je spíše rozvolněná a nízko až středně podlažní.

To umožňuje stavbě v daném místě vyniknout a to i z některých úhlů a míst vzdálenějších, kde se bude uplatňovat zvonice kostela a plnit očekávanou identifikační roli v rámci širšího prostorového kontextu.

POJETÍ NÁVRHU A VLASTNÍ ŘEŠENÍ

Vlastní objekt je situován na hřbetu malého ostrohu směřujícího východo-západním směrem. V principu je tak dodržena tradiční orientace oltáře k východu a se západním vstupem.

Mírné pootočení (ve směru hodinových ručiček) mělo být parně reakcí na geometrii okolní zástavby (navazuje na nesouvislou stavební čáru severně situovaných obytných domů) a snahou o integraci stavby do okolí. Tradiční orientace, přesvědčivá terénní situace i význam stavby však opodstatňuje, ne-li vyžaduje svébytnou dominující polohu. Zmíněná reakce na okolní profánní stavby dojem spíše oslabuje.

Řešení okolních ploch stavby podporuje její centralitu a provozně umožňuje potřebné přístupy (včetně parkování a případné technické obsluhy).

Urbanisticky je řešení okolí spíše zdrženlivé a po mém soudu plně nevyužívá potenciálu místa (například umístění Křížové cesty, jiných výtvarných děl nebo situování stromové zeleně do jasnější kompozice).

Naopak zdařilým prvkem je náznakové vymezení předprostoru kostela efektní levitující „obručí“ propojující loď se zvonicí a evokující sepětí objemů a snad i jakousi náruč vítající příchozí.

Architektonické řešení projevené hlavně ve volumetrii stavby jako celku vychází z tradičního pojetí vlastního objemu „lodi“ akcentovaného vertikálou zvonice.

Morfologii objemů možno s určitou nadsázkou chápat dokonce jako barokisující. Pracuje se zde z dvojrozměrného pohledu s prolínáním dynamických tvarů, kružnic, elips a kruhových segmentů. Vertikální vyvinutí objemů je naopak ortogonální, s výjimkou skloněné roviny zastřešení. Výsledek je zdařilý a kontrastní k rigidním kubickým formám okolní zástavby. Přiměřeně naznačuje jedinečnost stavby a jejího účelu.

Silueta lodi a zvonice se vzpíná k západnímu portálu, což může být polemickým prvkem, jednak z pohledu logiky terénní situace, jednak obsahového vyznění prostoru lodi (směrem ke kněžišti se prostor snižuje).

Půdorysná eliptická forma s mírně delší východo-západní osou je diskrétním dialogem mezi tradiční podélnou formou staveb (do latinského kříže) a dnes často preferovanou centrálou. Spíše jen naznačuje reakci na pojmání liturgie po druhém vatikánském koncilu, neřeší tedy změnu radikálně, ale spíše kompromisně. Prostor je

tak zároveň centrálou i usměrněnou lodí. Orientace lavic podporuje centrální chápání prostoru, prodloužená osa pak jeho směřující orientaci. Z vnějšího pohledu je západní stěna, přetínající vnější půdorysnou elipsu, formou monumentálního západního vstupního portálu (zde, domnívám se, by vzhledem k jejímu měřítku bylo vhodné méně strohé pojednání stěny, v tradičním pojetí by bylo patrně místem výtvarného díla).

Za zmínění stojí práce se světlem, resp. okenními otvory. Stávají se součástí ztvárnění jinak spíš strohého vnějšího průčelí.

Principiálně jsou směřována logicky vůči dispozičnímu řešení, prosklené plochy se však jeví pro atmosféru lodi jako spíše příliš skromná.

Dispoziční řešení splňuje provozní nároky a je funkční.

ZÁVĚR

Diplomantka si předsevzala splnit velmi náročný úkol, kterému z mého pohledu dostála se ctí.

Předložené pojetí i zpracování návrhu splňuje požadavky zadání i nároky na úspěšně zpracovanou diplomní práci.

Po obsahové a formální stránce má práce velmi dobrou úroveň.

Je třeba také zmínit, že návrh je zpracován s velkou odpovědností k danému úkolu i místu. Mohu-li soudit i v rovině duchovního působení na potenciální uživatele, tedy věřící.

HODNOCENÍ

Diplomantka splnila velmi dobře požadavky zadání. Svou závěrečnou diplomní práci ukazuje, že je schopna řešit i složité architektonické úkoly, před které jí praxe postaví.

Doporučuji projekt k obhajobě s návrhem klasifikace A - výborně.

ing. arch. Jan Sedlák
V Praze dne 4. 6. 2024